DALAJLAMOVA KOČKA

A ČTYŘI TLAPKY DUCHOVNÍHO ÚSPĚCHU

DAVID MICHIE

David Michie

Dalajlamova kočka

a čtyři tlapky duchovního úspěchu

synergie

Dalajlamova kočka
a čtyři tlapky duchovního úspěchu

David Michie

Z anglického originálu The Dalai Lama's Cat and The Four Paws of Spiritual Success přeložila Petra Vlčková
Odpovědný redaktor Vlastimil Lapáček
Produkce blízko sebe s.r.o.
Grafická úprava a sazba Art D, www.art-d.com
Elektronické formáty připravil KOSMAS, www.kosmas.cz
Vydalo nakladatelství Synergie Publishing SE
www.synergiepublishing.com

Vydání první.

Copyright © Mosaic Reputation Management (Pty) Ltd 2019
Translation Copyright © 2020 Synergie Publishing SE

ISBN 978-80-7370-549-7 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-7370-550-3 (e-kniha)

S hlubokou vděčností mým vzácným guruům:
Lesovi Sheehymu, výjimečnému zdroji inspirace a moudrosti;
gešemu áčárjovi Thubtenu Lodenovi, jedinečnému mistru
a ztělesnění dharmy;
Zasepu Tulku rinpočemu, vzácnému vadžra áčárjovi a jogínovi.

Guru je Buddha, guru je dharma, guru je sangha,
Guru je zdrojem veškerého štěstí.
Skláním se před všemi guruy, u nich nacházím útočiště
a jim obětuji.

Kéž tato kniha přináší vlny inspirace od mých vlastních guruů
k srdcím a myslím nespočtu živých bytostí.

Kéž jsou všechny bytosti šťastné a znají pravou příčinu štěstí;
Kéž se všechny bytosti vymaní z utrpení a z jeho
skutečných příčin;
Kéž všechny bytosti prožívají trvalé štěstí, v němž není utrpení,
nesmírnou radost nirvány, osvobození;
Kéž všechny bytosti spočívají v klidu a míru, kéž jejich mysl nic
nepoutá, kéž necítí nenávist a nejsou lhostejné.

Předmluva

Jste zvědaví, milí čtenáři? Kdybyste míjeli přístěnek zatažený závěsem, ponoukal by vás instinkt závěs neodkladně rozhrnout – případně ho podlézt –, abyste zjistili, co je za ním?

Kdybyste šli známou ulicí a spatřili pootevřené dveře, které byly vždycky, po celou dobu vaší existence, nesmlouvavě zavřené, jestlipak byste se zastavili a podívali se dovnitř? Nebo aspoň letmo nahlédli? A co kdyby ty dveře vedly do tajemné chodby a na konci té chodby byste třeba uviděli skrytý dvorek nebo spoře osvětlenou komůrku a v ní možná fascinující poklady? Lákalo by vás to? Měli byste nutkání vstoupit dovnitř?

Ani mi nemusíte nic říkat. Vím, jak byste odpověděli. Máme leccos společného, vy a já. Nejste jen tak ledajací čtenáři – a já rozhodně nejsem jen tak ledajaká kočka – takže se nespokojíme s rutinně všedním životem. Máme zvídavou mysl, viďte? Klademe otázky.

Objevujeme. Ocitne-li se uprostřed pokoje nová prázdná krabice, my budeme ti první, kdo do ní skočí, aby ji prozkoumali.

A nemyslím to jenom doslovně. To vám nejspíš také došlo. Je to další věc, kterou máme společnou, vy a já – přání probádávat nejhlubší taje a mysteria a při tom se bavit. Proč prosím vás říkat všechno na rovinu a po lopatě, když se můžete vyjadřovat dvojznačně? A důvtipně, viďte?

Mezi bezpočtem témat, která nás zajímají, je jedna otázka, a ta nám bez výjimky dokáže pokaždé vzrušením rozechvět ocásky i vousky. Týká se smyslu našeho života, našeho vnitřního pocitu hlubokého naplnění a bytostné spokojenosti. Co je naším osudem, milí čtenáři? Jak svůj osud – v tomto jediném životě nebo případně v tom, co po něm následuje, ať už je to cokoliv – můžeme naplnit? Je pravda, že naše mysl je ve své přirozenosti nekonečně klidná, jasná a zářivá? Je-li tomu tak, co máme udělat pro to, abychom ji takto vnímali?

Existují různá místa, kde může kočka hledat odpovědi na otázky tohoto typu. Jedním z takových míst, které oplývá nezměrnou moudrostí, je Himálajská literární kavárna. Patří k mým nejoblíbenějším podnikům. Jen kousek od namgyalského kláštera, kde žiji spolu s Jeho Svatostí, se v tomto utěšeném prostoru police prohýbají pod tíhou hojných pokladů duchovní a ezoterické literatury. Mezi řadou titulů objevíte také celosvětové bestselery, jako je: *Šest zásad tohoto*, *Sedm návyků onoho* a *Osm pravidel tamtoho*.

Jenom se na ně podívám a už mě přepadá dřímota. Někdy si říkám, kolik úsilí bych musela vynaložit na to, abych všechny ty chytré spisy přelouskala. A co teprve kdybych si měla to, co jsem se v nich dočetla, taky zapamatovat. A pak ještě všechny ty zásady, návyky a pravidla aplikovat?! Copak lidé s sebou všude tahají poznámkové bloky, do nichž si zapisují další a další položky z knih, které se objeví v regálech knihkupectví, a pak podle všech těch sepsaných pouček kontrolují a přehodnocují veškeré činnosti v průběhu celého života?

Všechno mi to připadá strašně složité. A přitom by vůbec nemuselo být! Sedávám den co den na parapetu okna, poslouchám Jeho Svatost, která se o svou moudrost dělí s nespočtem návštěvníků, a vidím, že v jejím podání to složité není. Když hosté odcházejí, netřímají v ruce recept na život složený ze šesti pilulek tohoto a sedmi onoho, nedostávají žádné výhodné balení barevných kapslí, které by od tohoto okamžiku měli denně polykat. Nic takového! Dalajlamovy rady jsou obvykle docela prosté. A jak jednou prohlásila jedna slavná kočka – možná jsem to dokonce byla já – prostota je poslední komplikací, viďte?

Touží-li někdo po osvícení, udělá líp, když zůstane doma a nebude běhat do Himálajské literární kavárny za nejnovější várkou knižních hitů. Může zůstat hezky rozložený na oblíbeném okenním parapetu, v polostinném pohodlí prvního patra, shlížet dolů na dvůr a sledovat jako na dlani, co se děje v celém

namgyalském klášteře. Je to dokonalý strategický bod, ze kterého mám maximální přehled s vynaložením minimálního úsilí.

Léta sedávám na tomto místě, sleduji proměny ročních dob venku a při tom nenápadně poslouchám, o čem mluví Jeho Svatost uvnitř. Roky se na mou adresu snáší komplimenty a poznámky o tom, jaké mám přenádherné safírové oči, roztomilou uhlově černou tlamičku, přepychový krémový kožíšek a půvabný huňatý šedý ocásek.

Když mě dalajlama zachránil před téměř jistou smrtí, byla jsem jen pouhý stín kotěte a všechno v příbytku Jeho Svatosti bylo nové a vzrušující. V prvních dnech jsem se pohybovala jen v rámci prvního patra, a i tak to byl dost velký prostor na malé, byť zvídavé stvoření. Od té doby uplynulo sedm let a já se podrobně seznámila nejenom s celou dalajlamovou rezidencí, ale také s každým rohem a zákoutím namgyalského kláštera, včetně těch nejzajímavějších prostor v jeho sousedství. To celé dnes tvoří mé důvěrně známé teritorium.

Nedávno mi došlo, že i když to nebylo nijak záměrné, vyslechla jsem důvěrně i všemožné rozhovory, které se vedou v těchto prostorách. V prvních dnech mě ohromoval každý princ, prezident nebo hvězda populární hudební scény, a otázky, se kterými přišli za dalajlamou, pro mě byly právě tak nové a neznámé jako celá dalajlamova rezidence, když jsem ještě byla malé kotě.

Po sedmi letech si uvědomuji, že ať už Jeho Svatosti položí jakoukoliv otázku, odpověď je pokaždé variací na stejné téma.

Ovšem místo toho, aby mě to začalo nudit, opak je pravdou: čím víc jeho učení poznávám, tím víc mě oslovuje. Kdykoliv dalajlamu slyším jeho nezaměnitelným hlubokým hlasem vysvětlovat hodnotu láskyplné laskavosti, cítím, jak se ve mně právě tato vlastnost také ozývá, jako kdyby se ve mně projevila tím, že o ní dalajlama mluví. Kdykoliv zakloní hlavu a rozesměje se – což dělá často –, zároveň tím probouzí radost i ve mně a očividně i v každém, kdo je zrovna okolo. A kdykoliv vysvětluje cestu k naplnění a vnitřnímu míru, prostoupí mě takový hluboký vnitřní klid a spokojenost, že si přeji, aby se jako vlny rozšířil na všechny bytosti obdařené kožichem, peřím nebo šupinami – i na tu relativní menšinu na naší planetě, která nic takového nemá –, tak abychom mohli všichni poznat naši pravou přirozenost a vnímat ji jako všeprostupující a zcela zřejmou skutečnost.

A ještě jsem pochopila něco dalšího: taková spousta lidí nechodí za dalajlamou nutně kvůli tomu, co jim říká, ale především kvůli tomu, jak se díky němu cítí. Jeho slova a postřehy jsou důležité, protože naznačují, co je za tím, jaký je, a proč je takový, jaký je. Ukazují nám, že i my v sobě můžeme kultivovat stejné vlastnosti, pro které ho tolik obdivujeme a které se nám na něm tak líbí. Ovšem dávno poté, až lidé dočista zapomenou, co jim Jeho Svatost vlastně říkala, budou si

stále pamatovat, jak to na ně zapůsobilo a jak se to dotklo jejich srdce. A proto ho milují.

Na konci audience u Jeho Svatosti se návštěvníci často ptají, jestli by jim mohla doporučit nějakou knihu o tibetském buddhismu, kterou by si měli přečíst. Na to jim dalajlama někdy věnuje výtisk doporučené literatury – například Šántidévovo klasické dílo, *Uvedení na cestu k probuzení*. Jindy návštěvníkům doporučí něco jiného nebo požádá některého ze svých výkonných tajemníků, aby jim poskytl podrobnější informace, až je bude vyprovázet ven.

Zajímalo by mě, jestli si dalajlamovi hosté doporučované tituly někdy opravdu přečtou. Připadá mi totiž, že když Jeho Svatost žádají, aby jim doporučila vhodnou knihu, chtějí ve skutečnosti něco jako upomínkový předmět. Takový suvenýr. Něco, díky čemu by dál hořel plamen, který se v nich rozhořel v dalajlamově přítomnosti.

Jednoho dne vpodvečer kolem páté přišli do kanceláře za Jeho Svatostí jeho dva výkonní tajemníci, aby stejně jako každý večer společně probrali a shrnuli, co se ten den přihodilo. Oliver, Angličan, který pro dalajlamu pracoval jako překladatel, nalil jako obvykle tři šálky zeleného čaje, který měli rádi. Tenzin, poradce Jeho Svatosti pro klášterní záležitosti a rozený diplomat, se posadil na pohovku vedle Olivera, takže oba seděli naproti Jeho Svatosti.

„Vašemu americkému návštěvníkovi jsme dali tu knihu, kterou jste chtěl," hlásil Tenzin. Ten den odpoledne nás totiž navštívil jeden slavný moderátor.

Dalajlama se na pár okamžiků zamyslel a pak pokrčil rameny: „Hm, je to užitečná kniha a možná si ji přečte. Ale pro něj asi není ideální."

Oliver s Tenzinem si na pohovce vyměnili významné pohledy. Téma jakou knihu nabízet návštěvníkům probírali za poslední roky už mnohokrát.

Oliver jakožto muž Západu byl při jednání s Jeho Svatostí často přímočařejší než ostatní z dalajlamových kruhů. Teď živě poposedl, naklonil se dopředu a se zájmem se zeptal: „Vaše Svatosti, jak by měla vypadat taková ideální kniha?"

Dalajlama přikývl, zamyslel se a potom odpověděl: „Musí obsahovat klíčové prvky stezky." Oběma rukama do vzduchu před sebou opsal kruh a vyjmenoval témata, která jsem už dobře znala. Počítala jsem je a byly čtyři.

„Taková úvodní kniha?" doptával se Oliver.

Jeho Svatost zvedla varovně pravou ruku: „Ale nikoliv zjednodušující." Její oči se setkaly s Oliverovými a pobaveně to v nich zajiskřilo: „Vy lidé ze Západu totiž nejste takoví barbaři, za jaké jsme vás my Tibeťané pokládali v šedesátých letech minulého století."

Všichni se zasmáli. Když se lamové poprvé vydali z Himálají na cestu do Evropy, USA a Austrálie, domnívali se, že lidé ze Západu, pevně usazení v materialismu, nebudou mít moc zájem o jemné finesy tréninku mysli, natož o objevování pravé podstaty vlastního vědomí. Ke svému překvapení zjistili, že se jejich představy od skutečnosti velmi lišily.

„Na vysoké úrovni, bez podceňování?“ upřesňoval Oliver.

„A…“ Jeho Svatost pokračovala a znovu se zasmála: „také by měla vysvětlovat mystické záležitosti.“

„Myslíte jako třeba věštění?“ zazubil se Oliver. „Telepatii?“

Natočila jsem hlavu tak, abych lépe slyšela.

Dalajlama se smál a přikyvoval.

„Astrální cestování a podobné zajímavosti?“ přisazoval Oliver.

Všimla jsem si, že Tenzin se daného rozhovoru vůbec neúčastní. Výkonný tajemník seděl tiše vedle kolegy a díky své zdrženlivosti jako by splýval s pozadím.

V tom okamžiku se dalajlama podíval Oliverovi zpříma do očí a zeptal se: „Přeložil jste už tolik mých knih, nechtěl byste tuhle napsat sám?“

V tu chvíli mi došlo, proč je Tenzin celou dobu tak potichu.

Oliver se rozkašlal a jeho bílá tvář znachověla. „Vaše Svatosti!“ vyrazil ze sebe.

„Dobře se vyznáte v hlavních tématech.“

„To ano, ale…“ Oliver se znovu rozkašlal a nebyl mocen slova. U tohoto muže – překladatele a tlumočníka –, který obvykle neměl sebemenší problém vyjádřit přesně nejjemnější nuance všelijakých složitých záležitostí, to bylo víc než neobvyklé.

Zatímco Oliver namáhavě sípal a zápasil s dechem, dalajlama kratičce pohlédl na Tenzina a v očích mu znovu pobaveně zajiskřilo. „Možná byste mohl

vymyslet název, který by byl dostatečně…“ přemýšlel, jaké slovo použít.

„Chytlavý?“ navrhl Tenzin.

„Ano. Aby zaujal v knihkupectví na letišti.“

Vzhledem k tomu, jak dalajlama cestoval, znal letištní knihkupectví víc než dobře. Podíval se na mě a jako by mi četl myšlenky – což rozhodně nebylo poprvé. „Šest zásad něčeho!“ vyhrkl vítězoslavně a pevně se chytil opěradla židle.

Oliver přestal kašlat a uvědomil si, že si z něj dělají legraci. Tak trochu. I když ne úplně. Opatrně přemýšlel co říct. „Ideální kniha by měla vysvětlovat hlavní témata tibetského buddhismu. A co lidem připadá tajemné – jako znovuzrození a podobně. Ale to nestačí.“

Dalajlama pozvedl obočí.

„To, co lidé chtějí víc než cokoliv jiného, není jen vaše moudrost. Je to **pocit**, který v nich vyvoláváte. Musíme jim nějak zprostředkovat vaši přítomnost.“

V tom okamžiku jsem si uvědomila, kam tím mazaný Oliver míří. „Nejsem si jistý, jestli jsem na to ten pravý,“ poznamenal.

Jeho Svatost se na okamžik zamyslela, než se zeptala: „A kdo tedy?“

Něco mi říkalo, že už se blíží doba večeře, a tak jsem se zavrtěla a důkladně si protáhla všechny čtyři nohy.

Musím přiznat, že načasování tohoto manévru bylo právě tak do očí bijící jako Oliverova narážka nenápadná.

Všichni tři muži usazení kolem stolu se rozesmáli. „Myslím, že máme dobrovolníka," poznamenal dalajlama.

„A možná i dostatečně chytlavý titul," nadhodil Oliver a ukázal na mé natažené nohy. „*Čtyři tlapky duchovního úspěchu*!"

Další společný výbuch smíchu, načež Jeho Svatost prohlásila: „To vůbec není špatný titul. O stezce tibetského buddhismu se říká, že se skládá ze čtyř konkrétních aspektů. Máme se naučit být ztělesněním čtyř určitých projevů." Pak dalajlama ukázal na krásné vyobrazení Buddhy Šakjamuniho, které viselo na zdi, a tiše pronesl: „Pokaždé, když vidíme ztvárnění osvícené bytosti, připomínáme si tyto čtyři základní principy." Oliver s Tenzinem vážně přikývli.

Podívala jsem se na obraz visící na stěně. Připomínka čtyř základních principů? Vážně?

Později ten večer jsem se natáhla na postel, tlapky si úhledně schovala pod sebe a sledovala dalajlamu, který seděl kousek ode mě a meditoval. Tohle byla moje oblíbená část dne. Přítmí pokoje ozařovala svým tlumeným světlem jen jedna malá lampička, zatímco jemný a přitom mocný soucit Jeho Svatosti prostupoval celou místností a šířil se dál, nejenom do celého namgyalského kláštera, ale i do zemí a krajů daleko za jeho hranicemi. Když se v meditaci zaměřil na láskyplnou laskavost, začala jsem tiše příst a předla a předla, dokud meditace neskončila.

Pak se ke mně natáhl, aby mě pohladil. „Mají pravdu, moje malá Sněžná lvice," oslovil mě tak, jak mi

říkal jen on. V Tibetu jsou sněžní lvi symbolem nebojácnosti, síly a radosti. „Jsi krásně naladěná."

Předla jsem o to hlasitěji.

„Poslouchala jsi mě tisíce hodin," říkal a dál mi jemně nehty masíroval obličej přesně tak, jak to mám ráda. „Víš jak sdílet moudrost. A hlavně," naklonil se ke mně a zbytek mi zašeptal přímo do ucha: „víš jak předávat láskyplnou laskavost."

Moje předení přímo burácelo. Otočila jsem hlavu, abych se mu podívala přímo do očí – což je privilegium, které my kočky udělujeme jen zřídka.

„Kdybys mi pomohla, aby tutéž láskyplnou laskavost ucítili i ostatní," dotkl se svého srdce, „bylo by to skvělé!"

A proto, milí čtenáři, držíte teď v rukou tuto knihu. Vznikla na základě přání zprostředkovat vám určitou energii, vyvolat pocit, jaký vzniká v přítomnosti dalajlamy, a zároveň vám předat jeho hlubokou moudrost.

Dovolte mi však, abych vám hned zkraje prozradila tajemství: pocit hluboké spokojenosti, který lidé tak často prožívají v přítomnosti Jeho Svatosti, ve skutečnosti nemá svůj zdroj v něm samotném. On ho jen zprostředkovává, je, řekněme, jeho facilitátorem. Má natolik čisté srdce a je natolik osvobozen od osobního ega, že těm, kdo jsou v jeho blízkosti, odráží jejich vlastní konečnou přirozenost. Ukazuje jim nejvyšší verzi jich samých.

Jestli se pozastavujete nad tím, jak může kočka – byť sebekrásnější – se svými slabostmi a nedostatky

adekvátně vylíčit na stránkách nějaké knihy přítomnost osvícené bytosti, bódhisattvy, pak tedy věžte, že vám jen nastavuji zrcadlo. Mou úlohou v tomto případě je poskytnout vám prostor, kde spatříte sami sebe. Zrcadlo, ve kterém neuvidíte siluetu svého nosu ani oblouk obočí, ale zato vám poskytne mnohem hlubší obraz toho, kdo a co jste. Zrcadlo pronikající pod povrch, na kterém se vám ukazuje vaše podoba, jíž bez pochyb znáte snad až příliš dobře, zrcadlo pronikající k pravdě vašeho vnitřního vědomí.

To je obraz, jaký možná neznáte. Obraz, jaký vás možná zaskočí. Dívejte se pozorně – nemusíte se ničeho bát. Zjistíte – pokud jste o tom někdy pochybovali –, že vaše skutečná přirozenost je docela jiná než ony vady na kráse a nedokonalosti, které ji možná někdy dočasně zakrývaly. Přehnaná sebekritika vás nutí zaměřovat se jen na to, co vnímáte jako selhávání a nedostatky, takže si pak připadáte docela zkažení. Jednoduchá pravda je ovšem taková, že ať už vaše mysl trpí čímkoliv, je to jen dočasné. Pomíjivé. Vaše vědomí nemůže nikdy zůstat trvale zamořené, právě tak jako sama voda.

Na následujících stránkách budeme postupně odhalovat úžasnou pravdu, totiž že trvalé vlastnosti vaší mysli jsou možná docela jiné, než jste se domnívali. Vaše vědomí je ve skutečnosti ničím neomezené a zářivé a ve svém bezmezném jasu umožňuje jakékoliv myšlence nebo pocitu, aby vznikly, projevily se a pominuly. Jakmile proniknete za vřavu a zmatek, ke kterým dochází na povrchu, zjistíte, že pod tou vší vnější bouří

zůstává vaše mysl stejně klidná a vyrovnaná jako tichá hladina oceánu.

Jestliže se vám tyto výroky zdají podobně extravagantní jako můj přepychový kožich, pak mi dovolte, milí čtenáři, přidat na závěr ještě jeden postřeh. Ve svém srdci jste bytostí, jejíž vlastní přirozeností není nic jiného než čistá veliká láska a čistý veliký soucit. Já jsem taky taková!

První kapitola

Nevěřila jsem vlastním očím! Pod stánkem pana Patela u brány namgyalského kláštera, na tomtéž místě, kde jsem ho kdysi spatřila z parapetu okna v prvním patře, byl ten nejúžasnější mourovatý kocour v Dharamsale.

Je to opravdu on? Mambo, otec mých koťat? Přenádherný, svalnatý divoký kocour, který se v mém životě tak znenadání objevil, ještě když jsem byla nezkušená mladičká městská kočka – aby pak opět zcela nečekaně zmizel?

Zrychlila jsem krok, což nebylo tak docela bez námahy. Ulice stoupající ke klášteru od Himálajské literární kavárny, kde jsem strávila odpoledne, je docela strmá, už jsem nebyla nejmladší, a zadní nohy mě bolely víc než kdy jindy.

Od té doby, co mě ještě jako docela malé kotě upustili na chodník, trochu pajdám. Dřív jsem měla v nohách jenom takové divné pocity, ale poslední dobou mě vyloženě palčivě bolely.

I přes ostrou bolest jsem spěchala k bráně, co nejrychleji to šlo. Branou dovnitř i ven procházela spousta mnichů a všude kolem byla řada stánků s rozloženým zbožím. Kočka se v tom všeobecném rumraji mohla docela snadno ztratit z dohledu. Zvlášť taková světem protřelá jako můj kocour.

Ještě trochu jsem zrychlila a zaběhla za stánky. Mířila jsem ke stánku pana Patela, poslednímu v celé řadě, a cestou jsem pohledem pročesávala nohy míhající se kolem v mnišských róbách a sárí, aby mi nečekaná návštěva náhodou neproklouzla.

Jenomže kocour už tam nikde nebyl. Ani v koruně nedalekého stromu, kde v oněch dřívějších dobách často pobýval. Zastavila jsem se, rozhlížela se kolem a přemýšlela, co mám teď dělat.

Najednou jsem za odpadkovým košem jen pár kroků po mé pravici uslyšela hluboké hrozivé zavřeštění. V mžiku jsem se celá naježila. Prudce jsem se otočila, takže jsem skoro ztratila rovnováhu, a ocitla se tváří v tvář cizímu vzteklému kocourovi. Mambo to nebyl ani náhodou. Tvářil se divoce, srst měl celou rozježenou a čišela z něj zloba.

Vycenila jsem tesáky. Kocour ze sebe vydal další, ještě hlasitější varovný vřískot, při kterém tuhla krev v žilách, a přiskočil ke mně. Vzdálenost mezi námi se tak zmenšila jen na pár centimetrů. Měla jsem ho na dosah a přemohl mě instinkt. Zvedla jsem pravou tlapku a prskavě zasyčela. Lidé u stánku pana Patela se otáčeli a cosi poplašeně vykřikovali.

Vetřelec přesvědčený o své převaze ze mě nespouštěl nenávistný pohled. Byl mladý a pružný, a tak nepochybně věřil, že mě snadno porazí, kdyby došlo k boji.

Já se však nevzdávala. S pronásledováním jsem měla bohaté zkušenosti. Naučila jsem se neutíkat při první hrozbě. Moje neústupnost ho však jen o to víc vydrážděla. Bez sebe vzteky mi dlouhými vytasenými drápy zaútočil na hlavu.

Lidé začali ječet. Pak přišel náraz. Potom jsem ucítila mokro a chlad. Čísi lidské nohy se vtlačily mezi mě a kocoura. Někdo na nás vychrstl plný hrnec vody. V příštím okamžiku mě kdosi zvedl, donesl za bránu namgyalského kláštera a uprostřed nádvoří postavil zpátky na zem. Rozhlédla jsem se a viděla, jak kocoura odhánějí co nejdál od brány.

Když vás všichni znají jako dalajlamovu kočku, nese to s sebou určité výhody.

Vracela jsem se přes nádvoří zpátky domů tak důstojně, jak jen jsem za daných okolností dokázala – vzhledem k promočenému kožichu a prožitému šoku. Všechny čtyři tlapky mě bolely a pálily tak, jako kdybych šla přes řeřavé uhlí.

Obešla jsem budovu a dostala se k postrannímu přízemnímu oknu, které mi nechávali vždycky otevřené. Jakmile jsem byla vevnitř, zastavila jsem se a dala se do olizování. Ve vodě, kterou nás polili, si někdo předtím zřejmě vařil rýži k obědu. Byl v ní škrob, bylo to lepkavé a nechutné. Zvedla jsem tlapku a v místě, kde mě útočník napadl, jsem cítila krvavý škrábanec – ještě

štěstí, že mě můj huňatý kožich uchránil před horším zraněním.

Po pár minutách jsem se vydala nahoru do bytu, který sdílím s Jeho Svatostí. Normálně by to tu sálalo vřelostí a laskavostí, jenomže dnes byly všechny místnosti ponořené do tichého přítmí. Dalajlama byl na cestách a ještě pár dní potrvá, než se vrátí domů.

Celý večer jsem proseděla na parapetu, dívala se, jak na Namgyal padá tma, ze které na opačném konci nádvoří u stánku pana Patela problikávalo zelené světlo, a strašně moc jsem se litovala.

Jeho Svatost se pár dní nato vrátila a život rázem nabyl svižnější tempo. Dalajlama přijel dopoledne a ani neměl čas se se mnou pořádně přivítat, protože za ním do kanceláře hned přišel Oliver, aby ho informoval o hostech, kteří za necelou hodinku přijdou na oběd.

Tématem dnešního setkání měla být „Dharma v digitální době“, což je jistě poutavý námět, pokud zrovna nemáte nic jiného naléhavějšího, co by vám právě dělalo starosti. Což já ovšem měla.

Ono krajně nepříjemné a zákeřné napadení cizím kocourem mnou totiž skutečně hluboce otřáslo – bylo to vůbec poprvé, co se se mnou nějaká jiná kočka chtěla prát. V namgyalském klášteře kromě mě žádné další kočky nežily, a tak byl celý mým výsostným teritoriem.

To, že se tu objevila jiná kočka a chovala se, jako by jí to tu patřilo, bylo naprosto nevhodné a nežádoucí.

Ještě akutnější starosti mi však dělala bodavá bolest, kterou jsem od onoho neblahého napadení pociťovala při každém kroku. A připadalo mi, že je to den ode dne horší. Cestou do Himálajské literární kavárny jsem při každém došlápnutí prožívala taková muka, až jsem se sama sebe musela ptát, jestli můj oblíbený smažený pstruh po francouzsku stojí za takové utrpení. Jenom sejít a opětně vyjít schody do našeho bytu pro mě představovalo nevýslovnou trýzeň.

Ani na okamžik jsem však nezapochybovala o tom, že se všechno zlepší, jakmile se vrátí Jeho Svatost. Jak přesně se to zlepší, to jsem netušila. Jen jsem věděla, že potřebujeme být chvíli spolu. Jen my dva.

Nálada u stolu při obědě s dalajlamou byla stejná jako vždycky, když se věnuje hostům. Všichni hned reagují na jeho lehkost a přirozenost a schopnost podněcovat v nich jejich vlastní laskavost. Guruové sociálních sítí a médií, meditativně založení neurovědci, lamové a psychologové živě debatovali a při tom si vychutnávali úžasná jídla, která jim v kuchyni v patře pod nimi připravovaly dvě ženy, hvězdné stálice dalajlamovy domácnosti – výřečnější a objemnější hlavní šéfkuchařka, paní Trinciová, a její překrásná dcera Serena.

Paní Trinciová se od mých raných dnů v Namgyalu stala mým největším fanouškem, když nepočítám Jeho Svatost. Tato Italka se slabostí pro operu a s pažemi

okrášlenými četnými cinkajícími zlatými náramky, mě zahrnovala nejvybranějšími kulinářskými pamlsky a oslovovala mě „To nejkrásnější stvoření, které kdy žilo“. I když takové oslovení si od ní časem vysloužilo víc jedinců, a zdaleka ne všichni byli tak roztomilí jako já.

Po infarktu začala paní Trinciová na radu specialisty docházet k dalajlamovi na soukromé meditační lekce a časem se změnila, byla vyrovnanější a klidnější – obrovské srdce jí však zůstalo. Když se její dcera Serena po letech strávených prací v nejznámějších evropských restauracích vrátila zpátky do Dharamsaly, paní Trinciová jí z pozice šéfkuchařky Jeho Svatosti přenechala část své pracovní zátěže. Tehdy jsem ovšem neměla ani tušení, co všechno způsobí, když se stanu součástí Serenina světa, a že díky tomu přijdu na naprosto fascinující životní odhalení.

Serena byla elegantní, půvabná, dlouhé tmavé vlasy jí splývaly až na záda, a od první chvíle, kdy jsem ji spatřila, si mě získala svou soucitnou energií. Kromě toho, že pomáhala matce starat se o dalajlamovy důležité hosty, také spolu s majitelem Francem vedla Himálajskou literární kavárnu. Hned se z nás staly nerozlučné přítelkyně a ze všelijakých polic, výklenků a sloupků jsem sledovala, jak vzkvétá její láska ke krásnému a výjimečně inteligentnímu indickému obchodníkovi, kterého potkala na kurzu jógy – muži, jemuž přirozená skromnost dlouho nedovolovala přiznat, že je jen tak mimochodem kromě jiného také maharádžou Himáčalpradéše.

Když pro ně Sid – což je zkrácená verze jeho jména Siddhártha – zrestauroval rozlehlé koloniální horské sídlo, Serena se tam s ním přestěhovala, a shodou okolností byl jejich nový domov jen malý kousek od mého parapetu v namgyalském klášteře.

V průběhu doby jsem si uvědomila, jak silný vztah mám k Sidovi a také k jeho sedmnáctileté dceři Zahře – Sidova první žena zemřela při dopravní nehodě před mnoha lety. Zahra nebydlela doma, ale v internátní škole, a domů se vracela jen na prázdniny. Milovala jsem ji od našeho prvního setkání a moc ráda jsem pobývala u nich doma.

Tak jako při každém setkání s Jeho Svatostí v době oběda byly vyslyšeny i mé potřeby. Hlavní číšník Kusali mi na mé místo na parapetu přinesl hašé s parmazánem. Dnešní hlavní chod se podával zapečený ve skleněné nádobě s hustou omáčkou. Vychutnávala jsem si svůj příděl se slastným mlaskáním a několik odborníků ze Silicon Valley se po mně ohlédlo s pobaveným překvapením. I dalajlama se na mě při jídle několikrát zadíval, ale tvářil se jinak než ostatní. I když jsme od jeho návratu prakticky ještě nebyli sami, i tak si zřejmě všiml, že v mém světě není všechno tak, jak má být.

Dojedla jsem, umyla si obličej – jenže s bolavými tlapkami byla i běžná hygiena náročná –, uvelebila se a čekala, až setkání skončí. S bříškem plným dobrot od paní Trinciové mi bylo znatelně líp.

I tak jsem se však nemohla dočkat, až budu mít na pár okamžiků Jeho Svatost jenom pro sebe.

Konečně byli hosté na odchodu a Tenzin s Oliverem je vyprovázeli. Dalajlama požádal Dawu, aby vyřídil chválu kuchařkám a pozval je nahoru, že jim poděkuje osobně. Z toho se už stala taková milá tradice. Ještě než hosté nadobro odešli, vrátil se Dawa se zprávami z kuchyně.

„Paní Trinciová už odešla, Vaše Svatosti," hlásil.

„A Serena?"

„Ta říká, že jen pomáhala matce a nemá žádnou zásluhu na úspěchu dnešního oběda. Ví, že jste byl dlouho pryč, a máte prý určitě teď spoustu práce."

Dalajlama přikývl. Rozhodně to nebylo poprvé, co byla jeho snaha o osobní poděkování odmítnuta, byť nanejvýš diplomaticky. Chvilku zůstal zamyšleně sedět na židli – vnímal něco, co mi unikalo? – a pak se zadíval přímo na mě. Vstal a oslovil mě: „Myslím, že bychom se za ní měli jít podívat, co říkáš, Sněžná lvice?"

Zamířil ke dveřím a já rychle seskočila z parapetu. Nevyhnutelnou bolestí při doskoku jsem se nenechala zastavit. Prošli jsme bytem i chodbou, z níž vedly dveře do kanceláře výkonných tajemníků. Snažila jsem se kráčet normálně, i když mě každý krok děsně bolel. Zvlášť došlapování na zadní tlapky byla úplná muka.

Sešli jsme schody a na konci krátké spojovací chodby už uviděli VIP kuchyni. Jeho Svatost se na okamžik zastavila ve dveřích a dívala se, jak má Serena v kuchyni plné ruce práce. Dnešní slavnostní oběd sice už skončil, ale za tři dny jsme měli na programu další, tentokrát u příležitosti soukromé návštěvy Aga Khana, a na ten

bylo potřeba všechno předem nachystat. Serena otevírala skříňky a zásuvky, kontrolovala jejich obsah podle seznamu zásob a zapisovala si chybějící položky, které bylo třeba doplnit. Dívala se do spíže, lednice i mrazáku. Byla tím tak zaměstnaná, že chvíli trvalo, než vzhlédla a zjistila, že tu není sama.

„Jé, Vaše Svatosti!“ Pozdravila dalajlamu sepjatýma rukama u srdce a při tom zčervenala.

„Moje milá Sereno!“ Dalajlama k ní přistoupil a objal ji. Serena pohlédla dolů a tam u jeho nohou spatřila mě.

„Vidím, že s vámi přišla taky naše malá Rinpoče,“ poznamenala, když objetí skončilo a oba stáli naproti sobě.

„Jídlo bylo skvělé!“ Dalajlama si Serenu pozorně prohlížel.

„Děkuju.“

„Zvlášť hlavní chod.“

„Vegetariánský Stroganov. To dělá ta omáčka.“

Serena nebyla namalovaná a dlouhé vlasy měla schované pod kuchařskou čepicí, takže vypadala úplně jinak, než když pracovala v Himálajské literární kavárně nebo nahoře nad ní v kanceláři, odkud řídila zásilkový obchod s kořením. Jenže kromě toho se jí dnes v obličeji odráželo nějaké vnitřní napětí a na očích jí bylo znát, že jí něco dělá starosti.

„Nikdy nemám tolik práce, abych se za tebou nemohl na chvilku podívat,“ pronesl dalajlama. „Ale ty máš možná tolik práce, že na mě nemáš čas…“ říkal to v legraci, ale také zároveň starostlivě.

Jeho Svatost znala Serenu už od dob, kdy ji paní Trinciová, která brzo ovdověla, brávala jako malou holčičku s sebou do namgyalské kuchyně. Paní Trinciová vařila a Serena si zatím psala na kuchyňské lince domácí úkoly. Tehdy jsem tu přirozeně ještě nebyla, ale z vyprávění vím, že malá Serena se s dalajlamou sblížila natolik, že jí do velké míry nahrazoval tatínka.

Strávila deset let v Evropě, postavila se na vlastní nohy a obstála ve světě úplně samostatně a nezávisle, ovšem když se vrátila do Dharamsaly, byl její vztah s Jeho Svatostí stejně silný a hluboký jako dřív. Byli prakticky jako rodina a Serena věděla, že ji dalajlama zná skrz naskrz, a snad proto tentokrát nevydržela jeho pohled a odvrátila zrak.

„Promiňte, Jeho Svatosti," omlouvala se. „Nechtěla jsem vás urazit."

Dalajlama zavrtěl hlavou. O to tu nešlo.

Serena se podívala na svůj seznam a na skříňky a připustila: „Jsem teď dost ve stresu."

„Kvůli obědu s Aga Khanem?" chtěl vědět dalajlama.

„Ne, to s tím nesouvisí," pronesla. Vyhýbala se jeho pohledu a rozhlížela se po celé kuchyni, jen jemu do očí se ani jednou nepodívala. Pak si skousla ret a poněkud neochotně přiznala: „Jde o obchod."

„Máte toho hodně?" zeptal se soucitně dalajlama.

„Právě že ne," vrhla na něj Serena rychlý pohled. „Jak víte, v prvních letech se nám dařilo skvěle. První tři roky jsme každoročně zdvojnásobili obrat. Jenomže teď to jde z kopce."